



FN MOTOL

FAKULTNÍ NEMOCNICE V MOTOLE
V Úvalu 84, 150 06 Praha 5 Tel. 2443 3300, 24433301 ; Fax 2443 3322
Klinika dětské neurologie UK 2. LF

Oponentský posudek na disertační práci Mgr. Daný Brabcové

Název disertační práce:

"Pedagogicko-psychologické aspekty v přístupu k dětem s epilepsií v kontextu jejich kvality života"

Předkládaná disertační práce obsahuje 159 stran textu. Sestává z podrobného úvodu do problematiky epilepsie a stati zaměřené na specifika školní problematiky u dětí s epilepsií (na 37 stranách textu), především však z textu shrnujícího vlastní přínos autorky k problematice rozčleněného do čtyř samostatných vědeckých studií a souhrnné diskuze, celkem na 103 stranách.

Autorka se komplexně zabývá studiem různých aspektů kvality života u dětí trpících epileptickými záchvaty. Vzhledem k tomu, že v české literatuře bylo dosud dané problematice věnováno jen minimum pozornosti, vytýčila si mimořádně ambiciózní cíle své práce:

1. Analyzovat znalosti učitelů o epilepsii jejich postoje k dětem trpícím tímto onemocněním
2. Studovat možnosti ovlivnění vztahu spolužáků k nemocným dětem, a to pomocí dvou odlišných edukačně-interaktivních postupů
3. Standardizovat dotazník kvality života pro děti s epilepsií v českém jazyce
4. Zhodnotit sebepojetí školní úspěšnosti u dětí s epilepsií a studovat jeho významné prediktory

Z pohledu lékaře – epileptologa oceňuji na disertační práci řadu aspektů; vyjmenuji pouze ty podstatné:

1. Odvahu autorky vybrat si velmi originální, u nás prakticky „neprošlapané“ téma. Ačkoli odborná epileptologická literatura v ČR je poměrně bohatá, psycho-sociální problematikou dětí postižených záchvaty se dosud zabývaly jen ojedinělé studie (Novotná a Rektor, 2002, Komárek a Šmídová, 2007). Práce autorky je tak dle mých znalostí první komplexní prací studující ne jeden, ale hned několik aspektů této komplikované problematiky.
2. Z výše uvedeného vyplývá mimořádná aktuálnost tématu pro současnou dětskou neurologii

či epileptologii. Až 3% dětské populace trpí epilepsií, 5-10% dětí ovšem prodělá nějaký (třeba izolovaný) záchvat. Přes 60% učitelů se osobně setká s epileptickým záchvatem. Přesto se o tomto onemocnění mluví neporovnatelně méně nežli o některých jiných chorobách a jak autorka přesvědčivě zdokumentovala, kolují o epilepsii i v naší vyspělé kulturní oblasti některé nepravdivé mýty. Práce Mgr. Brabcové nabízí v několika dosud málo diskutovaných či problémových oblastech určitá východiska.

3. Autorka se prokazatelně intenzivně věnovala teoretické průpravě své práce. Teoretický úvod věnovaný lékařské problematice epilepsie je překvapivě podrobný a fundovaný. Je pravdou, že epileptolog s klinickou praxí zde najde menší terminologické nepřesnosti a poněkud nezvyklé obraty, i ty však převážně ukazují na to, že se autorka (s humanitním vzděláním!) snažila osvojit si komplikovanou medicínskou problematiku sobě přijatelným a často podnětným způsobem.
4. Byl jsem fascinován detailním přehledem literatury pokud jde o dosavadní výzkum znalostí učitelů o epilepsii a jejich přístup k nemocným dětem v různých kontinentech. Tato stat' mi přinesla řadu nových a zajímavých poznatků.
5. Z diskuze studie mapující znalosti a postoje našich učitelů vyplývá mimořádná empatie autorky, vystihující podstatné aspekty této mimořádně komplikované problematiky. Je potřeba vyzdvihnout, že i její zásluhou byla vydána informační brožura o problematice epilepsie pro učitele, kterou lze uvést jako praktickou aplikaci zjištěných poznatků.
6. Studie sledující vliv intervencí na znalosti školních dětí o epilepsii má originální design, v něčem překonávající předchozí zahraniční práce na dané téma: Porovnány jsou dva různé přístupy (edukační video a edukační drama), jakož i jejich dlouhodobý efekt. Studie je znovu adekvátně diskutovaná.
7. Za zřejmě nejpřínosnější část práce autorky pokládám standardizaci dotazníku kvality života pro děti s epilepsií, jelikož dává českému lékaři vůbec poprvé do rukou standardizovaný nástroj kvantifikace toho nejpodstatnějšího, o co má ve své praxi usilovat – tedy zlepšit celkovou kvalitu života svých pacientů. Autorka přistoupila k zadanému úkolu jak invenčně (signifikantně modifikovala původní kanadský dotazník), tak komplexně (viz mimořádně propracovaná statistika).
8. V závěrečné studii autorka odhalila klíčový význam asociace epilepsie a specifické poruchy učení jako dvou faktorů nezávisle a zásadně ovlivňujících kvalitu života školních dětí. Tento závěr plně odpovídá pozorováním z mé klinické praxe; studie analyzující danou problematiku jsou přitom i celosvětově ojedinělé.

9. Kvalitu práce dokládá i přijetí dvou studií autorky do zahraničního časopisu s IF (Seizure, IF 1.982).

K práci mám pouze jednu zásadní připomínku:

1. Pokládám za nezbytné, aby autorka v dohledné době publikovala závěry výše uvedených studií č. 3 a 4 v renomovaných epileptologických periodících. Nepochybně to přispěje k prestiži české epileptologie ve světě.

Závěr:

Disertační práce Mgr. Dany Brabcové je mimořádně kvalitní, s širokým záběrem, praktickým dopadem na kvalitu péče o dětské pacienty s epilepsií, metodicky na velmi dobré úrovni. Autorka již publikovala svá originální pozorování v zahraničním časopise s IF (2 primární publikace). Předložená práce splňuje požadavky kladené na disertaci ve smyslu § 47 zákona o vysokých školách č. 111/1998 Sb. Autorka dostatečně prokázala své tvůrčí schopnosti a proto její práci doporučuji k obhajobě.

V Praze, 16.6.2013

Doc. MUDr. Pavel Kršek, Ph.D.

Klinika dětské neurologie

Centrum pro epilepsie Motol

UK 2. LF a FN Motol

V Úvalu 84

150 06 Praha 5

Tel. 22443 3351 (3300)

Fax. 22443 3322

E-mail. pavel.krsek@post.cz

